

Åtgärdsplan enligt 5 § Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

Lägesbild för Falun enligt 4§ Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete - Brott och (o)trygghet antogs av Faluns Kommunstyrelse 2024-05-30. Lägesbildens huvudsakliga syfte är att utgöra beslutsunderlag till åtgärdsplanen utifrån lag (2023:296) om kommuners brottsförebyggande ansvar. Ju mer träffsäker och detaljerad lägesbilden och dess slutsatser är desto bättre stöd är den för att kunna skapa riktade åtgärder inom utvalda fokusområden mot de identifierade utmaningar som finns i kommunen. I den framtagna lägesbilden har tre fokusområden valts ut och arbetsgrupper har bildats för varje fokusområde. I arbetsgrupperna har representanter från de mest berörda kommunala förvaltningarna, polisen, Kopparstaden samt externa representanter medverkat. Arbetsgrupperna har tagit fram förslag på åtgärder för respektive fokusområde. De medverkande har haft i uppdrag att förankra arbetet i den verksamhet de representerar. Faluns brottsförebyggande råd arbetade 2024-04-26 vidare med de av arbetsgrupperna föreslagna åtgärderna. Faluns brottsförebyggande råd ställde sig 2024-06-03 bakom den framtagna åtgärdsplanen. Genomförandetakten styrs av tilldelade medel i den årliga budgetprocessen. Faluns brottsförebyggande råd beslutade att synpunkter på åtgärdsplanen skulle inhämtas från de mest berörda nämnderna i kommunen innan beslut om åtgärdsplanen fattas politiskt under hösten 2024. Faluns brottsförebyggande råd ställde sig 2024-09-27 bakom åtgärdsplanen med de föreslagna anpassningarna som gjorts efter remissvaren från berörda nämnder.

Sammanfattningsvis visar lägesbilden att Falun på kommunnivå är en relativt säker och trygg kommun. Den totala anmälda brottsligheten för kommunen som helhet sticker inte ut negativt i jämförelse med snittet för övriga Dalarna och är lägre än genomsnittet för hela landet. I Falun har vi tidigare tagit fram statistik och trygghetsmätningar som gäller för kommunen som helhet. På kommunövergripande nivå ligger Falun bra till i trygghetsmätningar och vad gäller de flesta typerna av anmälda brott. För att kunna arbeta mer riktat brottsförebyggande och trygghetsskapande där det mest behövs har vi börjat kartlägga på områdesnivå samt även där det varit möjligt, en indelning i ålder och kön. Data finns även på områdesnivå när det gäller socioekonomiska förutsättningar. Genom att bryta ner kommunen i mindre geografiska områden framkommer det tydliga skillnader i Falun där några områden är i större behov av förebyggande insatser än andra. För vart och ett av fokusområdena nedan finns en sammanfattning av lägesbilden kopplat till respektive fokusområde med.

- 1. Barn och unga – geografiska områden**
- 2. Otrygghet i stadskärnan – Stölder, droger och andra otrygghetsskapande aktiviteter**
- 3. Organiserad brottslighet – kriminell ekonomi, otillbörlig påverkan och brott mot välfärden**

Att tre fokusområden pekas ut betyder inte att dessa är de enda utmaningarna som finns kopplat mot brott och otrygghet. Fokusområdena är de områden som bedöms ha stuckit ut vid en samlad bedömning av den statistik som funnits tillgänglig i arbetet med lägesbilden. Vissa brottstyper kan därför ha

exkluderats på grund av att de är svårare att kartlägga. Arbetet med lägesbilder är återkommande med tvååriga cykler vilket innebär att det finns möjlighet att komplettera med ytterligare indikatorer på sikt och därmed sammanställa en än mer träffsäker lägesbild. Ett område som varit svårt att kartlägga i lägesbilden, men som ändå lyfts in är organiserad brottslighet – kriminell ekonomi, otillbörlig påverkan och brott mot välfärden. Området pekas genom nationella kartläggningar ut som ett problemområde som både kostar samhället mycket pengar och som också kan ses som demokratihotande. I nuläget saknas tillräcklig kunskap och kunskapsunderlag lokalt. Kunskapshöjande insatser och förbättrade rutiner behöver prioriteras kommande år.

1. Barn och unga – geografiska områden

Kostnaderna för kommuner, regioner och staten är enorma för individer som utvecklar missbruk, kriminalitet eller som radikaliserats. Dygnskostnaden för en ungdom som omhändertagits enligt LVU, Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, uppgår till mellan 7 000 - 15 000 kronor. Kostnaden för en person med missbruk som vårdas enligt LVM, Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, är 6000 kronor/dygn. (Vårdavgifter, Statens institutionsstyrelse, SiS). De personliga kostnaderna är också stora, framför allt de som utsätts för brott, men även för individer som redan i tidig ålder fastnar i missbruk, kriminalitet eller som radikaliserats. Även anhöriga påverkas negativt.

Ett sätt att beräkna kostnaden för brott är att göra bedömningar av vad en kriminell person kostar samhället. Nationalekonomen Ingvar Nilsson har tillsammans med sina kollegor Anders Wadeskog och Eva Lundmark Nilsson gjort ett antal sådana beräkningar. Som exempel kan nämnas att kostnaden för en gängmedlem som är kriminell i 15 år beräknas till 23 miljoner kronor och den långsiktiga kostnaden för en enskild våldshändelse med två offer, förövare, vittnen och anhöriga kan uppgå till 75 miljoner kronor. (Nilsson I. och Wadeskog A. (2012), s. 9.)

Vi ser i Falun flera oroande tendenser kopplat till barn och unga vad gäller missbruk, brott och otrygghet. En ökning har skett av barn och unga som aktualiseras hos socialtjänsten med anledning av brott och missbruk. Det är också många barn och unga som aktualiseras med anledning av förälders missbruk eller kriminalitet samt med anledning av att våld förekommer i familjen. Många rapporter från skolor, polis, Ungdomsstödjare med flera om förändrade negativa beteenden och attityder både mellan barn och unga samt gentemot vuxna. Det är även ett ökat antal rapporter om stök och bråk i skolmiljö. Fler barn i mellanstadieåldern rapporteras befinna sig i riskfyllda miljöer utan trygga vuxna. Rapporter om att äldre kriminellt belastade ungdomar och unga vuxna rekryterar barn att begå brott, även genom hot och utpressning.

I Falun finns inget av polisen utpekade utsatta område, riskområde eller särskilt utsatta område. I Falun behöver vi i samverkan att fortsätta det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet så att vi inte heller i framtiden ska komma att få ett sådant område. När polisen tillsammans med kommunerna och andra aktörer kartlägger områden så utgår man från geografiskt avgränsade platser med låg socioekonomisk status och där de kriminella har en inverkan på lokalsamhället. De personer som begår brott och är inblandade i kriminella nätverk utgör en mycket liten del av befolkningen i de utsatta områdena, men trots att de är få har de stor inverkan på områdena. När kriminella aktörer finns i ett bostadsområde får det en påverkan på tryggheten i området. Det ökar också risken för att barn och unga rekryteras in i kriminalitet. I Falun finns kriminella individer och även kriminella som ingår i olika nätverk och grupperingar. Även i Falun påverkas ett område negativt när kriminella individer och grupper bor och/eller vistas där. För att förebygga att Falun ska få samma tydliga påverkan från organiserad brottslighet och nätverk som områden och städer i andra delar av landet så behöver vi tillsammans arbeta förebyggande.

Med EST, Effektiv samordning för trygghet så har vi möjlighet att snabbt få information om händelser och företeelser på grupp-, områdes- och/eller

övergripande nivå som påverkar tryggheten. Genom EST tas en lägesbild fram var 14:e dag, analyser görs, prioriterade områden och insatser beslutas. En rutin finns om när problembilden ska lyftas till Faluns brottsförebyggande råd och/eller kommunledningen för beslut om mer omfattande insatser.

Behov finns av fortsatt förebyggande arbete inom ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak, spel) -området för hela kommunen med till exempel föreläsningar för föräldrar och yrkesverksamma som möter unga.

Efter beslut i Kommunfullmäktige 2022-12-13 ska SSPF-samverkan (skola, socialtjänst, polis, fritid) startas upp i Falun. Det blir ett mycket viktigt komplement till EST för att samverka runt barn/unga i målgruppen och deras familjer. Målgruppen för SSPF i Falun är barn och unga i åldern 12–20 år i hela Falun med normbrytande beteende som löper risk för fortsatt normbrytande beteende i form av kriminalitet, missbruk eller att radikaliseras in i våldsbejakande extremism. Målgruppen är också unga i aktuell ålder som har utvecklat en kriminell livsstil, ett missbruk och/eller har radikaliserats. En SSPF-samordnare har rekryterats och Falu kommun har erhållit medel från Brottsförebyggande rådet till en projektledare som på deltid kan ge stöd åt samordnaren under uppstarten under 2024. Medel har också beviljats till att utbilda samverkande parter om målgruppen för Faluns SSPF. Medel har även beviljats till medarbetare i metoder som Socialstyrelsen rekommenderar för den aktuella målgruppen barn och unga samt till deras familjer. Det är av vikt att lägga resurser på den här målgruppen för att minska risken för en fortsatt ogynnsam utveckling. Det är också av stor vikt att använda metoder och insatser som kan anses ha en god effekt för målgruppen. Mycket forskning finns på området och Socialstyrelsen ansvarar för att ge kommunerna kunskapsstöd i att detta bland annat genom skrivelser och utbildningsmaterial till exempel Kunskapsstöd med rekommendationer för socialtjänstens arbete med barn 6–17 år, Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott, Socialstyrelsen, 2021 samt Insatser till barn med hög risk för fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott, Kunskapsguiden, 2024.

2017 påbörjades arbetet med att bygga upp en samverkan för Tidiga samordnade insatser, TSI med inspiration från Skottland. I Falun kallas TSI-modellen för Tillsammans för varje barn. Såväl TSI/Tillsammans för varje barn och SSPF är samverkansmodeller. För att samverkan enligt dessa båda samverkansmodeller ska bidra till förändring för målgrupperna barn och unga krävs en upparbetade struktur, kunskap om respektive målgrupper, kunskap om vilka metoder och insatser som har bäst effekt, tillgång till dessa insatser och att varje medverkande verksamhet tar ansvar för att bidra utifrån sina uppdrag.

Risk- och skyddsfaktorer för att barn och unga ska utveckla normbrytande beteende

Det finns flera olika former av risk- och skyddsfaktorer som kan bidra till respektive minska risken för att barn och unga utvecklar normbrytande beteende. Några faktorer kan man påverka och andra är inte påverkbara, statiska. Bland de riskfaktorer som räknas som statiska finns till exempel neuropsykiatriska diagnoser, debutålder i normbrytande beteende (när det redan inträffat). En annan riskfaktor som räknas som statisk är socioekonomiska förhållanden och demografi. Övriga risk- och skyddsfaktorer samspelar, exempelvis riskfaktorn bristfälliga skolprestationer och otrygghet i skolan där skyddsfaktorerna är goda skolprestationer och trivsel i skolan. Föräldrars svårigheter med uppfostringsstrategier är en riskfaktor medan föräldrars positiva attityder och

uppfostringsstrategier är en skyddsfaktor. Problematiska kamratrelationer är en riskfaktor medan goda kamratrelationer och goda möjligheter till en positiv aktiv fritid är skyddsfaktorer. Ju fler riskfaktorer som finns för ett barn eller ung person desto större är risken. Ju fler skyddsfaktorer som finns desto mindre är risken. För ett barn eller ung person med många riskfaktorer behöver fler skyddsfaktorer till för att väga upp. Insatserna i åtgärdsplanen är därför inriktade på just detta.

Indirekta och oföränderliga (statiska) risk- och skyddsfaktorer

Debutålder i normbrytande beteende	
Kön	
Neuropsykologi	
Socioekonomiska förhållanden och demografi	
Familjestruktur	

Direkta och föränderliga (dynamiska) riskfaktorer

Barnet/den unge	Familjen
Trotsighet, ilska eller oräddhet	Föräldrarnas egna svårigheter
Överaktivitet, impulsivitet eller koncentrationssvårigheter	Svårigheter i föräldra-barnrelationen
Svårigheter med medkänsla, skuld eller ånger	Föräldrarnas svårigheter med uppfostringsstrategier
Bristfälliga språkliga förmågor eller skolprestationer	
Negativa problemlösningar, tolkningar eller attityder	
Nedstämdhet eller självskadande beteende	
Normbrytande beteende	
Alkohol- eller droganvändning	
Problematiska kamratrelationer	

Direkta och föränderliga (dynamiska) skyddsfaktorer

Barnet/den unge	Familjen
Positiv skolanknytning och prestationer	Föräldrarnas ork, engagemang eller stöd
Positiva förhållningssätt eller problemlösningar	Föräldrarnas positiva attityder och uppfostringsstrategier
Positiva umgängen och aktiviteter	Föräldrarnas medvetenhet och motivation
Den unges medvetenhet och motivation	

Källa: Kunskapsguiden, Socialstyrelsen

Hur kan vi förebygga en negativ utveckling bland barn och unga i Falun?

Geografiska områden – bostadsområden – skolor – förskolor - fritid

I Falun har vi inget område som polisen klassar som utsatt område, riskområde eller särskilt utsatt område. Vi har dock några områden där boende har lägre skolresultat och har lägre utbildningsnivå, där det är en högre andel som bor i trångboddhet, där fler långtidsarbetslösa bor, där en högre andel erhåller ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd och har lägre köpkraft än boende i kommunen som helhet. Färre barn och unga deltar också i idrotts- och kulturföreningar än i andra delar av kommunen. I våra områdesbaserade trygghetsmätningar framkommer att de boende i dessa områden upplever sig mindre trygga och mer brottsutsatta än boende i andra delar av Falun. Det är därför särskilt viktigt att kommunen med samverkande aktörer kan lägga extra resurser för att bidra med att stärka skyddsfaktorerna för barn och unga. Det är också viktigt att arbeta med övrigt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i dessa områden. Det kan till exempel handla om förändringar i den fysiska miljön och riktade insatser mot kriminella individer. Det kan också handla om att starta grannsamverkan mot brott, även grannsamverkan för att förebygga våld i hemmen. Kopparstaden arbetar redan idag aktivt för att förebygga, upptäcka och motverka olika problembilder i sina områden. I Bojsenburg samverkar man också med bostadsbolaget Sveafastigheter runt detta. Kopplat till Faluns områden med utmaningar behöver vi också göra särskilda satsningar för barn och unga i förskola, skola, på fritiden samt till föräldrar med barn i olika åldrar.

Föräldrar

Föräldrar och familjen är den mest viktiga skyddsfaktorn. I Sverige finns kunskapsbaserade föräldrakurser för blivande föräldrar, föräldrar till barn i förskoleålder, barn i förskoleklass till årskurs 6 samt för tonårsföräldrar. Förutom kunskap om förhållningssätt och uppfostringsstrategier ger kurserna också möjligheter för föräldrarna att skapa kontakt med andra föräldrar och ta stöd av varandra. Kontakt och goda relationer skapas också med kursledarna, som kan vara både förskole- och skolpersonal samt familjebehandlare från socialtjänst. För att nå många föräldrar behöver föräldrakurser också erbjudas i neutrala lokaler och nära målgrupper som kan sakna transportmöjlighet. Förskolor, skolor och även Familjecentraler kan vara bra platser för att nå många och också viktiga verksamheter som kan motivera föräldrar att vilja delta. Tydlig information om att tolkmöjlighet finns är viktigt för att nå målgrupper med annat modersmål än svenska. Att stärka föräldrarna i deras roll är en av de mest viktiga uppgifterna i det förebyggande arbetet. Goda exempel på att detta fungerar finns, både i andra delar av landet och i Falun. Ett gott exempel i Falun är förskolorna i Bojsenburgs arbete med föräldrakurser. Genom att hålla föräldrakurserna på förskolan och där förskolepersonalen håller i kursen har många föräldrar valt att gå kursen och också spridit information till andra föräldrar i bostadsområdet om hur bra det varit. Föräldrarna har förutom bättre verktyg och förhållningssätt med barnen fått en bättre kontakt med varandra och med personalen. Brottsförebyggande rådet beviljade medel till Falu kommun för att under 2024 utbilda medarbetare i den av Socialstyrelsen rekommenderade föräldrautbildningsmetoden COPE. Under våren 2024 har medarbetare inom socialtjänsten och skolan gått utbildning.

Skola – skolresultat och trygghet

En lyckad skolgång och en trygg skola är viktiga skyddsfaktorer. Skolan är den plats där barn och unga utsätts för flest brott. Fortsatta satsningar behövs för att

skapa ökad arbetsro i klassrummen samt trygghet i skolan för alla barn och unga. Detta kan också förutom en ökad trygghet bidra till förbättrad hälsa och att höja skolresultaten. Resurser som tillsammans med lärarna kan stärka det trygghetsskapande arbetet i skolmiljön är viktiga. Både elever och personal behöver en trygg arbetsmiljö. Ett fortsatt arbete med extra studietid i direkt anslutning till skoldagen kan kompletteras/integreras med att möjliggöra en aktiv fritid med trygga vuxna för barn och unga. Åtgärder i den fysiska miljön både inomhus och utomhus kan bidra till att öka tryggheten och minska brott kopplat till skolan. Ett enhetligt system för rapportering, uppföljning och kostnader för skadegörelse behövs i kommunen för att också kunna följa upp förebyggande åtgärders effekt och skapa ett incitament för att använda åtgärder som på sikt minskar kommunens kostnader samt öka tryggheten i skolan.

Aktiv fritid och trygga vuxna

Tillgång till en aktiv och bra fritid är en viktig skyddsfaktor. Att också få möjlighet att träffa trygga och bra vuxna i ett annat sammanhang än under skoltid kan vara avgörande för ett barn. Det är stora skillnader på möjligheten för barn och unga att ha en aktiv fritid, bland annat kopplade till familjernas ekonomi. I Falun är det många barn från mellanstadiet och uppåt som inte har tillgång till en aktiv fritid med trygga vuxna efter skoltid. Många barn slutar under mellanstadiet också att gå på skolans fritidshem.

När ett barn påbörjar ett normbrytande beteende, till exempel med kriminalitet och missbruk, innan tonåren är risken relativt stor att beteendet stabiliseras och fortsätter övertid, jämfört med om beteendet debuterar senare, under tonåren. En senare debut innebär med andra ord en lägre risk för fortsatt normbrytande beteende än debut i barndomen. Ju tidigare debut, desto större risk för ihållande och allvarlig problematik. För att nå så många barn och unga som möjligt med fritidsaktiviteter kan det vara en fördel att erbjuda dessa i anslutning till skoltiden på skolan eller skolans område. En satsning på aktiv fritid för barn och unga som går i mellanstadiet med trygga och bra vuxna kommer att kunna bidra i det förebyggande arbetet. Kommunala resurser och omfördelning av resurser är nödvändiga för att kunna uppnå detta. För att inspirera och ge barn och unga möjlighet att upptäcka kultur och idrott i föreningslivet ska föreningar bjudas in så att barn och unga får prova på en variation av det utbud som finns och även ges stöd i fortsatt föreningsaktivitet. Även om huvudansvaret för en aktiv fritid i åtgärdsplanen för de aktuella skolorna bör ligga på kommunens verksamheter så är samverkan och föreningslivets medverkan helt avgörande för att uppnå de tänkta målen.

Socialtjänsten i Faluns uppsökande verksamhet för barn och unga i riskzonen för fortsatt normbrytande beteende/att utveckla normbrytande beteende, Ungdomsstödjarna, har idag målgruppen 13–19 år i hela Falu kommun. Ungdomsstödjarna har idag fyra tjänster, varav också på deltid fungerar som samordnare för gruppen. Ungdomsstödjare, polis och skolor rapporterar varje vecka om barn under 13 år som är i behov av stöd från Ungdomsstödjarna och där man önskar att samverka med Ungdomsstödjarna. Resurserna räcker dock inte till för detta, varför gruppen behöver en resursförstärkning.

Förslagen i åtgärdsplanen för fokusområde 1 ligger helt i linje med Socialstyrelsens rekommendationer och med det av Kommunfullmäktige 2022-12-13 beslutade införandet av samverkansformen SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid) med målgruppen unga, 12 – 20 år, som har ett normbrytande beteende

där den unge bedöms ha medelstor till stor risk för att utveckla ett fortsatt normbrytande beteende i form av en kriminell livsstil, ett missbruk och/eller är i riskzonen för att radikaliseras. Förslagen ligger också helt i linje med tanken bakom tidiga samordnade insatser (TSI), som i Falun kallas Tillsammans för varje barn. Förslagen ligger också helt i linje med den kommande nya socialtjänstlagen som väntas träda i kraft 1 juli 2025, med bland annat följande områden: främja jämlika och jämställda levnadsvillkor, ha ett tydligare barnperspektiv, bli mer förebyggande och lätt tillgänglig, få möjlighet att ge insatser utan behovsprövning, bidra till samhällsplaneringen och planera insatser inom alla verksamhetsområden, vara kunskapsbaserad och ha god kvalitet, [Utredningen Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag SOU 2020:74](#) . Förslagen ligger också i linje med [Ett förtydligat brottsförebyggande ansvar för socialnämnden](#), Regeringskansliets Promemoria 2023-12-04 S2023/03181 samt Regeringens utredningar för att stärka skolornas brottsförebyggande arbete och tillse hur detta kan lagstadgas. Förslagen ligger även i linje med skrivelsen [Barriärer mot brott – en socialpreventiv strategi mot kriminella nätverk och annan brottslighet](#), Regeringen, 2023/24:68.

Områden där den extra satsningen ska göras under en period av minst 18 – 24 månader och följs upp kontinuerligt.

- Bojsenburg – Britsarvsskolan F-9 – förskolorna – föräldrar - fritid
- Nedre Norslund – Hälsingårdsskolan F-9 – förskolorna - föräldrar - fritid
- Järnet – Södra skolan F-6 och Västra skolan 7–9 – förskolorna – föräldrar – fritid

En extra satsning i dessa områden, förskolor, skolor och på fritidsverksamhet innebär inte att det ordinarie förebyggande arbetet ska minska i andra områden, förskolor och skolor i Falun.

Uppföljning av åtgärdsplanen genomförs vid ett tillfälle per halvår i Faluns brottsförebyggande råd samt i en mer övergripande form i Kommunstyrelsen vid ett tillfälle per halvår.

Åtgärd	Tid	Omfattning	Ansvariga	Kostnad	Mål	Uppföljning
Starta samverkansgrupper i - Nedre Norslund och - Järnet motsvarande samverkansgruppen i Bojsenburg. Samverkansgruppen i Bojsenburg fortsätter.	Start våren 2025 Pågående	Ca 2 möten per halvår/område.	Falu kommun (Faluns BRÅ sammankallar), Kopparstaden, andra bostadsbolag, Polisen Skolan, Förskolan, Ungdomsstödjare, Fritid för unga, Dialogen	Inom befintlig budget.	Att få igång en lokal samverkan med berörda verksamheter för att gemensamt driva ett trygghets- och brottsförebyggande arbete.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Införandet av SSPF för målgruppen unga 12-20 år med normbrytande beteende	Start 2024	Hela kommunen som upptagnings-	Barn och familjesektionen samt medverkande aktörer; skolan, polisen,	Inom befintlig budget samt	Att få igång en strukturerad samverkan där	Vid styrgruppsmöten för

<p>med risk för fortsatt normbrytande beteende som kriminalitet, missbruk, radikalisering</p> <ul style="list-style-type: none"> - utbildningar om målgruppen samt insatser. - samverkan - insatser (kunskapsbaserade) för barn/ungdom, föräldrar. <p>Enligt beslut i Kommunfullmäktige 2022-12-13 samt överenskommelse mellan Falu kommun och Polisen i pågående Medborgarlöfte från 2022-12-02 om att avsätta resurser för genomförandet.</p>		område för berörd målgrupp.	fritid samt även andra berörda verksamheter.	bidrag från BRÅ med 557 000 kr, för projektledare samt utbildningar att användas under 2024.	berörda verksamheter utifrån sina uppdrag ger det bästa tillgängliga stödet till målgruppen individer och deras familjer för att minska risken för fortsatt normbrytande beteende som är till skada både för individen och omgivningen.	Tillsammans för varje barn.
Tidiga samordnare insatser (TSI) – Tillsammans för varje barn (fortsatt utveckling-breddning)	Pågående		Barn och utbildningsförvaltningen med samverkande aktörer i och utanför kommunen.	Inom befintlig budget	Att nå barn och familjer med tidiga samordnade insatser för att förebygga en negativ utveckling.	Styrgruppen för tillsammans för varje barn
Föräldrakurser för föräldrar med barn i förskolan – metoden Trygghetscirkeln	Pågående		Förskolan med viss förstärkt resurs	Inom befintlig budget	Att stärka föräldrarna i deras föräldraskap samt skapa samverkan mellan föräldrarna och med förskolepersonalen för att förebygga en negativ utveckling hos barnen.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Föräldrakurser för föräldrar med barn i åk F-9 skolan – med metoden COPE, som rekommenderas av Socialstyrelsen, där Britsarvsskolan, Södra skolan, Västra skolan och Hälsingårdsskolan prioriteras.	Start hösten 2024		Skolans kuratorer tillsammans med socialtjänstens öppenvård Dialogen samt socialsekreterare.	Med befintliga resurser. Medel från BRÅ för utbildningar under 2024. Medel från Social-	Att stärka föräldrarna i deras föräldraskap samt skapa samverkan mellan föräldrarna och med skolpersonal.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.

				styrelsen för fortsatt utbildning.		
Aktiv fritid för elever i årskurs 4-6 i en pilotskola i anslutning till skoltid - Extra studietid - Idrott - Kultur - Mellanmål	Våren 2025 – 2027.	5 dagar/vecka, måndag-fredag Verksamhet ca 3 timmar i direkt anslutning till skoltid Om möjligt också relations- och trygghetsskande närvaro på skolan del av dagen.	Projekt med en kombinerad tjänst med en projektledare som också arbetar operativt. Faluns Sociala hållbarhetsstrateg finns med som stöd och ser över möjligheten att samordna delar med det pågående utvecklingsarbetet som går under namnet ”Hela Falun.” Föreningar bjuds in och barnen ges möjlighet att prova på olika aktiviteter och ges stöd till en fortsatt aktiv fritid inom föreningslivet. Samverkan med Skol IF	Inom KS befintliga ram (utv. reserv) Ekonomiskt stöd kommer också att sökas från BRÅ, Brottsförebyggande rådet för finansiering/delfinansiering för uppstartsåret 2025.	Att ge barn tillgång till fler trygga vuxna samt en aktiv fritid med möjlighet och inspiration att utöva idrott och kultur samt få stöd i skolarbetet efter skolan.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Fortsatt arbete för att öka trygghet och studiero i skolan. - Rutiner, - utbildning, - högre vuxennärvaro på raster mm	Pågående Start hösten 2024-		Barn och utbildningsförvaltningen BRÅ-samordnare och Kommunpolis finns som stöd bland annat i framtagande av rutin för polisanmälan skola - polis.	Inom befintlig budget	Att genom ökad trygghet och studiero bidra till god hälsa och bättre förutsättningarna för att fler barn och unga ska lyckas i skolan.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Åtgärder i den fysiska miljön (inomhus/utomhus) för att öka tryggheten och minska brotten i skolan t ex kamerabevakning, belysning, buskage, att ha med trygghet/brottsförebyggande kunskap i planering inför byggnationer/ombyggnationer	Pågående men med möjlig utveckling med start våren 2025		Barn och utbildningsförvaltningen och Serviceförvaltningen med stöd av BRÅ-samordnare och Säkerhetssamordnare mfl	Kostnader tillkommer vid insatser	Att genom ökad trygghet bidra till god hälsa och bättre förutsättningarna för att fler barn och unga ska lyckas i skolan.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.

Socialtjänstens uppsökande förebyggande arbete stärk. Ungdomsstödjarna som idag har målgruppen barn/unga 13-19 år som är i riskzonen för och/eller har utvecklat ett normbrytande beteende som t ex kriminalitet, missbruk, radikalisering samt resursförstärkning för målgruppen till att gälla även barn i åldern 10-12 år som är i riskzonen för och/eller har utvecklat ett normbrytande beteende som t ex kriminalitet, missbruk, radikalisering.	Start våren 2025	Fyra befintliga tjänster samt resursförstärkning för målgruppen 10-12 år.	Socialtjänsten Ungdomsstödjarna (fyra tjänster) med nu aktuell målgrupp 13-19 år samt resursförstärkning för att även arbeta riktat mot målgruppen 10-12 år.	Inom KS befintliga ram (utv. reserv)	Att förstärka socialtjänstens uppsökande verksamhet för att öka möjligheten att nå barn med normbrytande beteende tidigare.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Blåljusdagar och kvällar	En blåljusdag/kväll per termin, vanligtvis maj och september	I aktuella skolor på dagen och i områdena på em/kväll: - Hälsinggårds-skolan/Nedre Norslund - Södra skolan/Järnet - Britsarvsskolan/Montessoriskolan/Bojsenburg	Faluns BRÅ tillsammans med medverkande aktörer, Kopparstaden, polis, skolan, Ungdomsstödjare, socialtjänst, ambulans, räddningstjänst, fritid för unga och föreningar.	Inom befintlig budget	Att fortsätta att öka kunskapen om de medverkande verksamheternas uppdrag - att ge stöd och hjälp till barn och vuxna – utifrån sina olika uppdrag.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Sommarlovsaktiviteter som Kopparstaden genomför i bostadsområden	Pågående	Aktuella områden	Kopparstaden	Inom befintlig budget	En aktiv fritid och tillgång till trygga vuxna bidrar i det förebyggande arbetet.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Aktiviteter i bostadsområdena t ex Bojsenkarnevalen	Pågående	Aktuella områden	Kopparstaden	Inom befintlig budget	Relationsskapande aktiviteter för att öka sammanhållningen och tilliten mellan boende samt också med bostadsbolaget	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.

Trygghetsvandringar med påföljande: - Åtgärder i den fysiska miljön för att öka tryggheten och minska brotten i bostadsområden - Andra trygghetsskapande åtgärder i bostadsområden	Ca 2,5 timmar/per tillfälle	Juni 2024: Bojsenburg Hösten 2024/Våren 2025: Järnet och Nedre Norslund	Kopparstaden, övriga Fastighetsägare/bostadsbolag, Falu kommun (Faluns BRÅ), Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, Serviceförvaltningen inbjudna aktörer, boende	Trygghetsvandringar genomförs inom befintlig budget. Kostnader vid åtgärder tillkommer.	För att öka tryggheten och minska brotten i bostadsområden	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Grannsamverkan i flerfamiljshus och/eller ”Våga bry dig” där också våld i nära relation ingår	Start hösten 2024	Bojsenburg, Järnet och Nedre Norslund	Kopparstaden samt övriga bostadsbolag tillsammans med Falu kommun (Faluns BRÅ) och Polisen	Inom befintlig budget	Öka tryggheten och förebygga brott samt öka sammanhållning och gemenskap	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Samverkan mellan aktuella skolor och näringslivet för att få till föreläsningar på skolorna om yrkeslivets möjligheter	Start hösten 2024	Västra skolan, Britsarvsskolan, Hälsingårdsskolan och Södra skolan	Skolornas rektorer med stöd av grundskolechef/biträdande grundskolechef samt Svenskt näringsliv/näringslivet	Inom befintlig budget	Ge ökad inspiration och motivation till barn och unga	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Fortsatt arbete för att förebygga bruk/missbruk av ANDTS bland barn och unga i aktuella områden (och hela kommunen) - årligen uppdatera rutiner/policys i grund- och gymnasieskolan - använda Skolverkets och CANs material för ANDT(S) i skolundervisning - föreläsningar för yrkesverksamma och föräldrar - lättillgängligt råd och stöd till unga och föräldrar samt tydliga kontaktvägar - riktade insatser av polisen i samverkan med kommunen, bostadsbolag och andra aktörer.	Pågående	I aktuella områden (och hela kommunen)	Gemensamt ansvar för främst grundskola, gymnasieskola, socialtjänst, polis, Faluns BRÅ, bostadsbolag. För utveckling av lättillgängligt råd och stöd för unga och deras föräldrar gällande missbruk så finns ett gemensamt ansvar där Region Dalarna och länets kommuner däribland Falu kommun har antagit en avsiktsförklaring om att starta MiniMaria-mottagningar (primärvård).	Inom befintlig budget. Omfördelning/förstärkning öppenvård	Förebygga att barn och unga påbörjar ett missbruk Ge tidigt råd och stöd till unga och föräldrar för att förebygga att unga fastnar i missbruk Samverkan för att upptäcka och lagföra kriminella individer	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.

2. Otrygghet i stadskärnan – Stölder, droger och andra otrygghetsskapande aktiviteter

Det ökade antal personer med narkotikamissbruk som vistas och ibland bosätter sig i Faluns stadskärna bidrar till en ökad otrygghet och påverkar brottsligheten negativt, till exempel vad gäller narkotikabrott och stölder. Många begagnade sprutor/kanyler har påträffats i centrala Falun under de senaste två åren. Dessa påträffas inomhus till exempel i Stadsbiblioteket, väntrum och vänthallar samt utomhus. Även centralt belägna skolor har hittat begagnade sprutor och andra tillbehör för narkotikamissbruk. Begagnade sprutor/kanyler innebär stora risker för smittspridning till privatpersoner (barn och vuxna) och personal som påträffar dessa. Detta bidrar också till en ökad otrygghet. Ett fortsatt riktat arbete mot denna problembild behövs, både från enskilda aktörer och i samverkan. En fortsatt dialog med verksamheter som bidrar till problembilden behövs. Problembilden beskrivs mer utförligt i lägesbilden under avsnitten Narkotika och EST- Effektiv Samordning för Trygghet. Ett fortsatt arbete för att kartlägga, förebygga och tidigt upptäcka personer med missbruk behövs också.

Under 2023 ökade antalet anmälda cykelstölder och stölder av elcyklar i Faluns stadskärna och vid Resecentrum/stationsområdet. När det gäller cykelstölder finns en större benägenhet att polisanmäla när cykeln är dyr och det finns möjlighet till ersättning från försäkringsbolag. Mörkertalet kan därför vara stort för billigare cyklar och äldre cyklar.

Det finns olika förebyggande insatser som kan göras för att minska cykelstölder. Privatperson kan förebygga genom att ha bra och godkända lås. Kommunen och andra fastighetsägare kan bidra med bra cykelställ där möjlighet att låsa fast ramen finns samt också tillse möjligheter att låsa in cyklar på ett säkert sätt. Vissa former av cykelgarage samt även bevakade cykelparkeringar kan ge ett ökat skydd mot stölder. Kamerabevakning har i forskning visat sig ha god förebyggande effekt mot egendomsbrott så som stöld av och från fordon. Kamerabevakning kan därför också ha en förebyggande effekt mot cykelstölder, samt bidra till en större upplärning av brotten. Polisen har sedan i november påbörjat kamerabevakning av området Knutpunkten/Holmtorget, vilket kan bidra till att cyklar parkerade där stjäls i mindre utsträckning. Fler platser kan var möjliga att kamerabevaka av polisen, kommunen eller annan aktör för att förebygga vissa typer av brott.

Många rapporter under 2022 och 2023 handlade om stölder och ringa stölder i butiker samt barn och unga som hotat och trakasserat kvinnlig butikspersonal, även sexuella trakasserier. Stölderna utfördes av såväl barn och unga som vuxna med missbruk och psykisk ohälsa. Stölderna och trakasserierna skapade en större otrygghet för butikspersonalen. Under 2023 stärktes under en period väktarnärvaron i stadskärnan genom fastighetsägaren Diös med anledning av trakasserier. En butik hade också väktare på plats i butiken under en period. Flera butiker införskaffade larm som går direkt till väktarbolaget. Polisen och Falu kommuns Ungdomsstödjare ökade på närvaron i stadskärnan och då särskilt till de butiker och gallerior som var mest utsatta. Vid möten i butiksforum har närvarande butiker fått ta del av konceptet "Trygg i butik". Konceptet handlar mycket om att förebygga stölder i butiken genom ett annat förhållningssätt än det som tidigare förespråkats.

En ökad otrygghet för butikspersonal med paketutlämning rapporteras också. Oro finns för att paket med till exempel narkotika, vapen eller sprängmedel skickas till och från utlämningsställena. Oro gäller både för vad som kan hända med paketen i lokalen samt i samband med att kriminella individer ska hämta ut eller lämna

paketen. En samverkan mellan aktuella handlare, fackförbund, polis, kommun och näringslivsorganisation för att förebygga brott och öka tryggheten har startats upp.

En ökad närvaro och flöde av personer som inte är otrygghetsskapande, så kallade kapabla väktare, på en plats ökar tryggheten och bidrar till att minska risken för brott.

Många goda insatser för att öka tryggheten i stadskärnan har genom åren påbörjats och ibland också slutförts. Två gånger per år genomförs trygghetsvandringar i stadskärnan, ofta med en bred representation. Brister och förslag på åtgärder för att öka tryggheten rapporteras in. Ofta men inte alltid åtgärdas bristerna och förslagen realiserar. Förslag som kräver en större insats tar ofta längre tid att genomföra.

Drogförekomst kopplat till kvällar, nätter och krogmiljö fortsätter att vara ett problem i stadskärnan. Kokain är den drog som kopplas mest till krogmiljö och fester. Även andra droger förekommer. Narkotika är en stor inkomstkälla för kriminella nätverk och organisationer. Narkotika ökar risken för våld. Även lustgas fortsätter att vara en drog som missbrukas bland unga och unga vuxna. Lustgas är inte förbjuden, men olika åtgärder kan göras för att minska missbruket och tydliggöra de stora hälsorisker som finns med att använda lustgas i berusningssyfte.

Mer omfattande förändringar av den fysiska miljön är ofta kostsam. Det är därför viktigt att ha med det brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektivet redan tidigt i planeringsarbetet.

Åtgärd	Tid	Omfattning	Ansvarig	Kostnad	Mål	Uppföljning
Fortsatt och utökad samverkan och stöd till butiker för att förebygga brott	Pågående	Stadskärnan	Polisen och kommunen (Faluns BRÅ), fastighetsägare, Centrala stadsrum, Svenskt näringsliv	Inom befintlig budget	Öka tryggheten och minska brotten i handeln.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Fortsatt arbete med att kartlägga, förebygga och tidigt upptäcka personer med missbruk. Arbeta för att minska närvaron och den negativa påverkan som personer med narkotikamissbruk/sprutmissbruk har.	Till viss del påbörjad, utvecklingsarbete under 2025	Främst stadskärnan med närliggande områden.	Falu kommun, Kommunstyrelsen, Faluns BRÅ, Arbetslivs- och socialförvaltningen, Polisen Region Dalarna RIA Frivården	Inom befintlig budget	Förebygga och tidigt upptäcka missbruk. Förebygga risk att barn och vuxna smittas av hepatit/HIV från sprutor genom att minska antalet personer som slänger begagnade	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.

					sprutor/kanyler. Minska risken för stölder och andra brott som i hög grad kan kopplas till gruppen.	
Samverkan med handel/paketutlämnare för att förebygga att t ex narkotika, vapen och kontanter skickas/lämnas ut	Start 2024	Samtliga i kommunen kan erbjudas	Polisen och Falu kommun (Faluns BRÅ) med hjälp av Kommunikatörer, aktuella handlare, Svenskt näringsliv och Handels	Inom befintlig budget. I övrigt inom befintlig budget.	Att öka tryggheten i handeln och minska försändelser/smuggling med illegalt innehåll	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Trygghetsvandringar i stadskärnan 1-2 gånger per år med påföljande åtgärdsplan.	Pågående	Vår och höst	Falu kommun (Faluns BRÅ) tillsammans med Centrala stadsrum bjuder in	Inom befintlig budget. Kostnader tillkommer för respektive fastighetsägare vid åtgärder.	Att tillsammans uppmärksamma brister/risker och ta fram åtgärder som ökar tryggheten och minskar brotten i stadskärnan.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder i området se över möjlighet till: - ökad belysning, - ökad kamerabevakning, - ordningsvakter inom utvalda områden - aktivering av ytor, även tillfälliga	Delvis pågående samt utvecklingsarbete från hösten 2024		Falu kommun tillsammans med andra fastighetsägare, polis, Centrala stadsrum och andra aktörer	Medel behöver avsättas av respektive part vid genomförande av insats/insatser.	Att genom ett ökat flöde av människor och genomtänkta åtgärder i den fysiska miljön bidra till att öka tryggheten och minska risken för brott.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Öka flödet med trygga människor i stadskärnan på olika tider t ex verksamheter som är igång på olika tider t ex hotell, hemtjänst, tandläkarmottagning, restauranger, caféer och	Delsvis pågående	Stadskärnan, främst runt Knutpunkten/ Holmtorget och Resecentrum/ stationsområdet.	Falu kommun, Faluns BRÅ, Näringslivskontoret, Miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen, Serviceförvaltningen/fastighet, Centrala stadsrum, privata fastighetsägare	Inom befintlig budget.	Att genom ett ökat flöde av människor bidra till att öka tryggheten och minska risken för brott.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.

uteserveringar, fritidsbank, idrottshall/lokal. Föreningar bör engageras.						
Förbättrad samverkan och mer långsiktig planering för Falu kommun gällande ny-/ombyggnad av fastigheter, utveckling av gator, torg och parker kopplat till ökad trygghet.	Delvis pågående, men behöver stärkas/utvecklas	Stadskärnan, men även övergripande för kommunen	Falu kommun, Miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen, BRÅ-samordnare, privata fastighetsägare	Inom befintlig budget.	Att genomtänkta och kunskapsbaserade åtgärder i den fysiska miljön öka tryggheten och minska risken för brott.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Samverkan med skolor i centrala Falun för att om möjligt sprida skolelever till andra hållplatser än Knutpunkten.	Start hösten 2024	Kommunala skolor samt friskolor i centrala Falun	Falu kommun (Faluns BRÅ), Barn och utbildningsförvaltningen samt friskolorna i centrala Falun.	Inom befintlig budget.	Att genom samverkan minska risken för konflikter mellan unga samt minska risken för butikstölder i stadskärnan.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Krogar mot knark -samverkan -utbildning -rutiner	Start hösten 2024	Samtliga intresserade krogar, restauranger och hotell	Falu kommun, polisen, Länsstyrelsen Dalarna	Inom KS befintliga ram (utv. reserv)	Att öka trygghet i krogmiljö, förebygga drogdebut och missbruk hos unga och unga vuxna. Samt påverka attityder hos unga och vuxna till droger.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Förebygga cykelstölder i stadskärnan - fortsätta arbetet och samverkan i arbetsgruppen	Pågående	Stadskärnan (men även till viss del övriga Falun)	Falu kommun, polisen, Centrala stadsrum, Falu-P, Länsförsäkringar samt fastighetsägare i stadskärnan	Kostnader för insatser kan tillkomma.	Att genom samverkan och åtgärder förebygga stölder av cyklar och elcyklar	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Klassrumsbesök av butikshefer/personal, polis och	Start hösten 2024	Stadskärnan	Centrala stadsum (Butiksforum), BRÅ-	Inom befintlig budget	Genom ökad kunskapen om konsekvenserna av	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.

Ungdomsstödjare i utvalda årskurser			samordnare och Kommunpolis samordnar		butiksstölder bidra till att minska risken för att barn och unga börjar att begå dessa brott.	
Se över möjlighet att införa förbud mot förtäring av lustgas i Falu kommuns lokala ordningsföreskrifter och samtidigt en kampanj/information om risker med missbruk av lustgas.	Start december 2024	Stadskärnan (inom utvalda områden)	Stadsjurister med stöd av BRÅ-samordnare/ANDTS-strateg och Polisen.	Inom befintlig budget	Förebygga missbruk av lustgas genom att införa förbud på strategiska platser. Möjliggöra beslag.	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.

3. Organiserad brottslighet – kriminell ekonomi, otillbörlig påverkan och brott mot välfärden

Tillvägagångssätten för kriminella individer och organisationer att tjäna pengar är under ständig utveckling. Organiserad brottslighets traditionella inkomstkällor är försäljning av narkotika, vapen och olika former av människohandel. Det kan också handla om olika former av så kallad "beskyddarverksamhet" det vill säga utpressning. Andra inkomstkällor kan också vara företag som drivs i kriminellt syfte. Dessa finns inom många olika branscher till exempel inom restaurang, bygg, assistans, sophantering och hem för vård och boende (HVB). Även olika former av bedrägeribrott är en vanlig inkomstkälla i den kriminella miljön. Brott som drabbar privatpersoner, företag och offentlig sektor. Exempel på det är så kallade bluffakturor. Risker för infiltration, otillbörlig påverkan och hot för att få gynnande beslut behöver förebyggas även i den kommunala organisationen det kan handla om till exempel etablering, bygglov, fastighetsköp, föreningsbidrag och ekonomiskt bistånd. En del utvecklingsarbete har påbörjats i kommunen efter KPMGs rapport; Granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier - Falu kommun, 2022-08-29, men arbetet behöver intensifieras och breddas.

- En fördjupad kunskap och medvetenhet behövs på många området om utmaningar och risker samt om hur lägesbilden ser ut för Falun.
- För Falu kommun är det också av stor vikt att arbeta med förbättrade rutiner.
- En lokal myndighetssamverkan mot organiserad brottslighet motsvarande den som finns på nationell nivå samt delvis i polisregionen behövs och initiativ har tagits för att få till den.

Åtgärd	Tid	Omfattning	Ansvarig	Kostnad	Mål	Uppföljning
Utse representanter i förvaltningarna	Start 2025	Hela kommunen samt UHC (Upphandlingscentrum)	Kommundirektören tillser att: - samtliga förvaltningschefer utser ansvariga/representanter för frågorna - ekonomikontoret och personalkontoret utser ansvariga/representanter - på stadskansliet är Stadsjurister och BRÅ-samordnare representanter/ansvariga för att sprida kunskap mm - Arbetsgrupp skapas - UHC bjuds in	Inom befintlig budget	Att genom ökad kunskap, förbättrade rutiner och samverkan minska riskerna för felaktiga utbetalningar, otillbörlig påverkan mm	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.

Medvetandegöra – ”Där det finns pengar, finns det brott!” (SKR) - Kunskapsdagar/ föreläsningar för representanter från verksamheterna i kommunen samt UHC	Start 2025	Hela kommunen genom utsedda personer i förvaltningarna	Kommundirektör med stöd av arbetsgruppen/utvald del av arbetsgruppen	Inom KS befintliga ram (utv. reserv) Ekonomiskt stöd kommer också att sökas från BRÅ för 2025.	Att genom ökad kunskap, förbättrade rutiner och samverkan minska riskerna för brott, felaktiga utbetalningar, otillbörlig påverkan mm	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
- identifiera riskområden - utbildningar inom aktuella områden - sprida aktuell kunskap till berörda	Start hösten 2024	Hela kommunen genom utsedda personer i förvaltningarna	Arbetsgruppen	Inom befintlig budget	Att genom ökad kunskap, förbättrade rutiner och samverkan minska riskerna för brott, felaktiga utbetalningar, otillbörlig påverkan mm	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Förbättra/ta fram rutiner för att - förebygga brott och - för att förebygga otillbörlig påverkan/infiltration	Start hösten 2024	Hela kommunen genom utsedda personer i förvaltningarna	Arbetsgruppen	Inom befintlig budget	Att genom ökad kunskap, förbättrade rutiner och samverkan minska riskerna för brott, felaktiga utbetalningar, otillbörlig påverkan mm	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.
Starta en lokal myndighetssamverkan	Start hösten 2024	Berörda	Falu kommun Faluns BRÅ utvald del av arbetsgruppen, Polisen och andra berörda myndigheter Samverkan med näringslivet	Inom befintlig budget	Att genom ökad kunskap, förbättrade rutiner och samverkan minska riskerna för brott, felaktiga utbetalningar, otillbörlig påverkan mm	Faluns BRÅ och Kommunstyrelsen en gång per halvår.